

Akut tillsynsbegäran avverkningsanmälan A 61481-2023, vid Isopalo i Kiruna kommun

Avverkningsanmälan inkom **2023-12-04** och omfattar 86,3 ha. **Därav måste ärendet anses vara akut då området både är stort och har mycket höga naturvärden.**

Vi begär härmed att Skogsstyrelsen fattar beslut enligt miljöbalken som säkerställer att skogens höga naturvärden bevaras samt säkerställer att EU-lagstiftning efterlevs och att artskyddsbrott förhindras. Vi önskar även ta del av de ställningstaganden och beslut som myndigheterna meddelar till följd av aktuell avverkningsanmälan och föreningens inlägga (se 34 § förvaltningslagen).

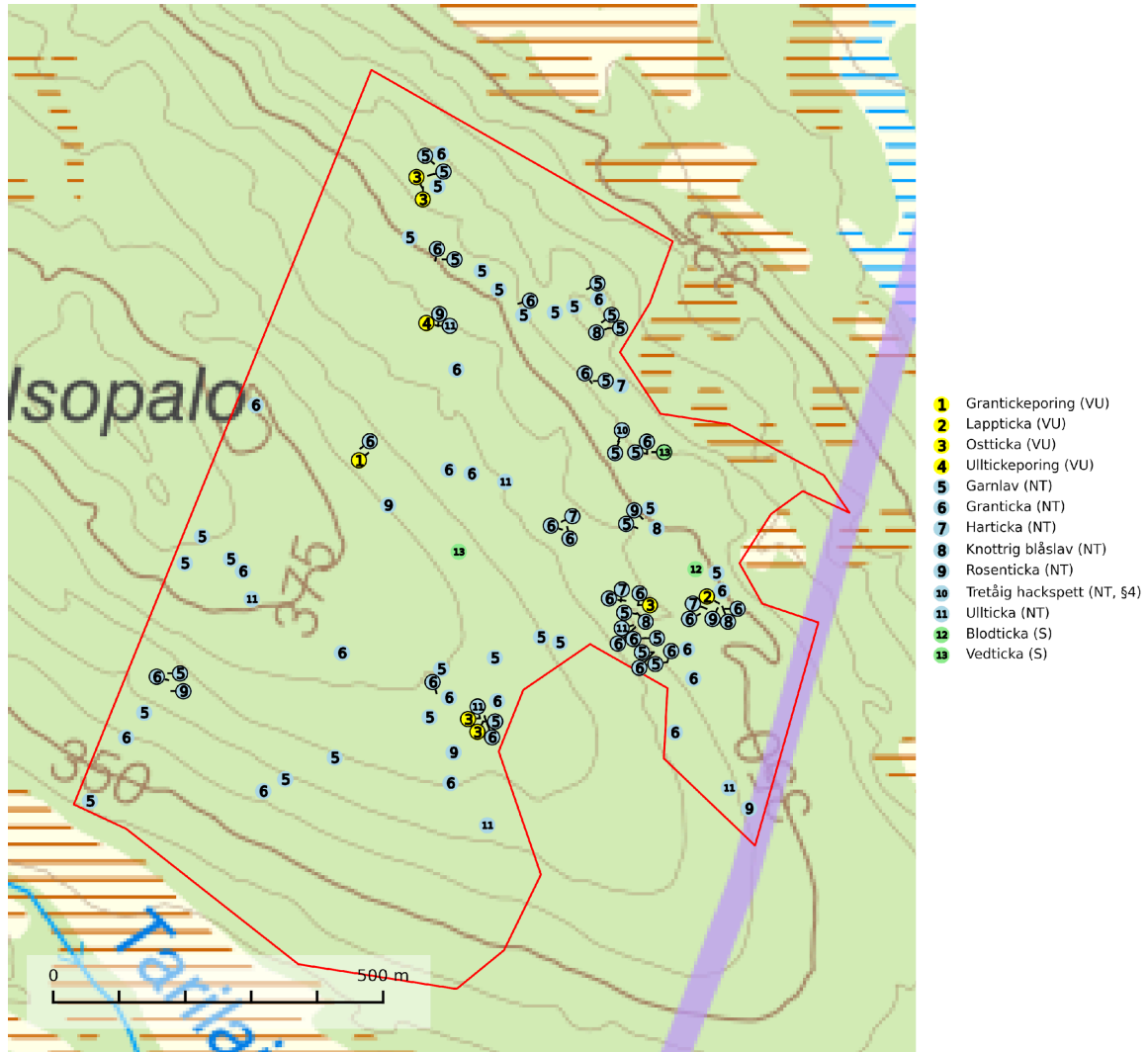
Nedan beskrivs fynd av naturvårdsarter och fridlysta arter som gjorts i det avverkningsanmälda området. I BILAGA 1 finns artfakta om fridlysta arter.

Naturvårdsarter

I avverkningsanmälan har följande 13 naturvårdsarter hittats: grantickeporing, 1 fynd (VU), lappticka, 2 fynd (VU), ostticka, 6 fynd (VU), ulltickeporing, 1 fynd (VU), garnlav, 80 fynd (NT), granticka **63 fynd!** (NT), harticka 7 (NT), knottrig blåslav 8 (NT), rosenticka 10 fynd (NT), **tretåig hackspett 2 fynd** (NT, §4), ullticka (NT), blodticka (S) och vedticka (S), ekbräken (typisk art näringsrik granskog). Av dessa är 11 rödlistade. För rödlistade arter har rödlistekategorin angivits inom parentes. Arter som är signalarter enligt Skogsstyrelsen har markerats med (S). För fridlysta arter anges även paragrafen i Artskyddsförordningen som arten är fridlyst enligt. Se även bilaga 2 för komplett artlista

De påträffade naturvårdsarterna samt frekvensen av fynd är ett väldigt tydligt kvitto på att detta rör sig om en skog med mycket höga natur- och bevarandevärden.

I Figur 1 visas en karta över det avverkningsanmälda området, där samtliga fyndplatser för naturvårdsarter som finns registrerade på Artportalen har markerats.

Figur 1. Fyndplatser för naturvårdsarter i det avverkningsanmälda området (röd linje). Markörer utan svart kant är placerade på fyndplatsen. Markörer med svart kant är placerade vid sidan av fyndplatsen och har ett svart streck som visar fyndplatsens exakta position. Kartans mittpunktskoordinat är N 7496624, E 801418 i SWEREF 99 TM.

Fridlysta arter

Följande fridlysta arter har sina livsmiljöer och växtplatser i den avverkningsanmälda skogen: tretåig hackspett (NT, §4), tjäder samt större hackspett. I BILAGA 1 finns information om ekologi samt krav på livsmiljö hos fridlysta arter.

Observera att Sverige är skyldig att agera i enlighet med EU:s fågeldirektiv där det uttryckligen står att direktivet gäller för fåglar samt för deras ägg, bon och **livsmiljöer** (artikel 1). Vidare att de åtgärder som vidtas inte får leda till en försämring av den nuvarande situationen beträffande bevarandet av de fågelarter som avses i artikel 1 (artikel 13). Fågeldirektivet är styrande för tillsynsansvariga myndigheters ärendehantering, ställningstaganden och beslutsfattande.

Marie Karlsson, för Naturskyddsföreningens Skogsnätverk i Norrbotten, en del av Naturskyddsföreningen Norrbotten

070-6770767

skogsnatverk.norrboten@naturskyddsforeningen.se

BILAGA 1 - Fridlysta arter

Tretåig hackspett – ekologi samt krav på livsmiljön

Tretåig hackspett (NT) är fridlyst enligt §4 Artskyddsförordningen och finns med som prioriterad art i Skogsstyrelsen vägledning för skogsbruket (bilaga 4 till SVL). I vägledningen står bland annat att: *“Tretåig hackspett har stora arealkrav och höga krav på sin livsmiljö. Omdaning av naturskogar till kulturskogar medför en förlust av viktiga miljöer, något som förstärks av ökad fragmentering till följd av avverkningar.”* Vidare att: *“Områden med dokumenterad permanent förekomst i naturskogsmiljöer har vanligen så stora naturvärden att skogsbruk är olämpligt”*.

Tretåig hackspett är beroende av större sammanhängande naturskogar med kontinuerlig tillgång och nybildning av död ved och fragmentering av livsmiljöerna utgör ett stort hot mot arten (se exempelvis Stachura-Skierczynska et al., 2009; Wesolowski et al., 2005; Butler et al., 2004; Pakkala et al., 2002; Amcoff et al., 1996; Virkkala, 1991). Det finns studier som visar att naturskogens självgallringsprocess som den tretåiga hackspetten är beroende av, inte kan ersättas med efterlämnad hänsyn i skogsbruket (Imbeau & Desrochers, 2002).

Permanent revir av tretåig hackspett karaktäriseras ofta av artens typiska ringformigt ordnade hackmärken på framför allt gamla granar. För att säkerställa att inte revir av tretåig hackspett drabbas av avverkningsplanerna bör en inventering göras i området både under häckningstid och under vintern, då arten utnyttjar betydligt större områden än under sommarens häckningsrevir. Storleken på häckningsreviret varierar med skogstypen, förekomsten av död ved och graden av fragmentering, men är i allmänhet i storleksordningen 25–100 hektar.

Förutom fridlysning enligt §4 Artskyddsförordningen är tretåig hackspett även förtecknad i EU:s fågeldirektiv bilaga 1. Den ingår också i Natura 2000 och är förtecknad i Bernkonventionen bilaga II (strikt skyddade djurarter).

Referenser - tretåig hackspett

Amcoff, M. & Eriksson, P. 1996. *Förekomst av tretåig hackspett *Picoides tridactylus* på bestånds- och landskapsnivå*. Ornis Svecica 6: 107–119

Butler, R., Angelstam, P., Ekelund, P. & Schlaeffer, R. 2004. *Dead wood threshold values for the three-toed woodpecker presence in boreal and sub-Alpine forest*. Biological conservation 119(3): 305–318

Imbeau, L. & Desrochers, A. 2002. *Foraging Ecology and Use of Drumming Trees by Three-Toed Woodpeckers*. The Journal of Wildlife Management. Vol. 66, No. 1 (Jan., 2002), pp. 222-231.

Pakkala, T., Hanski, I. & Tomppo, E. 2002. *Spatial ecology of the three-toed woodpecker in managed forest landscapes*. Silva Fennica 36(1): 279-288.

Skogsstyrelsen, 2016. *Vägledning för hänsyn till fåglar – Tretåig hackspett*.
www.skogsstyrelsen.se

Stachura-Skierczynska, K., Tumił, T. & Skierczynski, M. 2009. *Habitat prediction model for three-toed woodpecker and its implications for the conservation of biologically valuable forests*. Forest Ecology and Management 258(5): 697-703.

Virkkala, R. 1991. *Population trends of forest birds in a Finnish Lapland landscape of large habitat blocks – Consequences of stochastic environmental variation or regional habitat alteration*. Biological conservation 56(2): 223–240

Wesolowski, T., Czeszczewik, D. & Rowinski, P. 2005. *Effects of forest management on Three-toed Woodpecker *Picoides tridactylus* distribution in the Bialowieza Forest (NE Poland): conservation implications*. Acta Ornithologica 40(1): 53–60.

Grantickeporing (VU)

Avverkning av naturskogsslika miljöer och av grova granar där grantickeporing förekommer är ett direkt hot mot artens fortlevnad. Alla skogliga åtgärder som innebär att lågor och döda eller skadade träd tas bort missgynnar arten. På sikt är minskad tillgång till lämpligt substrat och krympande areal naturskog ett hot, framförallt råder brist på grov ved som lågor i sena nedbrytningsstadier. Ytterligare fragmentering av skogslandskapet minskar artens möjligheter till spridning.

Gamla granskogar som hyser arten undantas helt från skogsbruk. Arten gynnas av om fler barrskogar avsätts till fri utveckling. Befintliga vindfällen, döende träd, torrakor och lågor lämnas intakta. Ett långsiktigt tillförsäkrande om framtida tillgång till ved är en förutsättning för artens fortlevnad i området. Eventuellt kan man bidra till att grova lågor nyskapas genom att fälla eller skada träd och låta dem ligga. Markägare, brukare och myndigheter uppmärksammas på att arten är hotad. Arten kan vara förbisedd och bör eftersökas i andra områden med lämpliga miljöer.

Källa:

<https://artfakta.se/artinformation/taxa/skeletocutis-chrysella-2063/detaljer>

Ulltickeporing (VU)

Avverkning av naturskogslika miljöer och av grova granar där ulltickeporing förekommer är ett direkt hot mot artens fortlevnad. Alla skogliga åtgärder som innebär att lågor och döda eller skadade träd tas bort missgynnar arten. På sikt är minskad tillgång till lämpligt substrat och krympande areal naturskog ett hot, framförallt råder brist på grov ved som lågor i sena nedbrytningsstadier. Ytterligare fragmentering av skogslandskapet minskar artens möjligheter till spridning.

Gamla granskogar som hyser arten undantas helt från skogsbruk. Arten gynnas av om fler barrskogar avsätts till fri utveckling. Befintliga vindfällan, döende träd, torrakor och lågor lämnas intakta. Ett långsiktigt tillförsäkrande om framtida tillgång till ved är en förutsättning för artens fortlevnad i området. Eventuellt kan man bidra till att grova lågor nyskapas genom att fälla eller skada träd och låta dem ligga. Markägare, brukare och myndigheter uppmärksammas på att arten är hotad.

Källa:

<https://artfakta.se/artinformation/taxa/skeletocutis-brevispora-2062/detaljer>

Ostticka (VU)

Alla skogsskötselåtgärder på eller i omedelbar närhet av lokalerna inverkar negativt på artens fortlevnad. Kalavverkning innebär ett avbrott i kontinuiteten av lågor. Detta innebär att avståndet till nästa låga kan bli mycket långt vilket drastiskt minskar chansen till spridning och därmed artens överlevnad i landskapet. Kulturskogens mindre tillgång på död ved är det på sikt allvarligaste hotet.

Lokaler där svampen finns i Götaland och södra Svealand bör helt undantas från skogsbruk. Artens närvaro på lokalerna i Norrland indikerar värdefulla miljöer som ofta hyser andra, mer hotade arter. Skogsbruk bör på sådana

platser bedrivs med omdöme och först sedan platserna inventerats noggrant.

Källa:

<https://artfakta.se/artinformation/taxa/skeletocutis-odora-1506/detaljer>

Lappticka (VU)

Alla skogsskötselåtgärder på eller i omedelbar närhet av lokalerna utgör ett hot. På lång sikt torde de olikåldriga och under lång tid orörda skogarnas tillbakagång utgöra ett allvarligt hot genom att potentiella lokaler inte nyskapas och genom att artens spridningsmöjligheter försämras. Arten missgynnas av att mängden grov död ved minskar och genom att lågor körs sönder av skogsmaskiner, framförallt vid markberedning.

Lokaler där arten är känd bör helst undantas från rationell skogsskötsel. Alternativt kan delar av objekten sparas och andra delar genomgå försiktig avverkning. Det viktiga är att arten även efter en avverkning får kontinuerlig tillgång på död ved.

Källa:

<https://artfakta.se/artinformation/taxa/amylocystis-lapponica-48/detaljer>

Bilaga 2: Artfynd enligt Artportalen

Artnamn	Vetenskapligt namn	Auktor	Rödlis tekategori	Antal
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, §4 Artskyddsförordningen, prioriterad art Skogsvårdslagen, typisk art taiga,	NT	2
Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	Typisk art taiga	VU	2
Ulltickeporing	<i>Skeletocutis brevispora</i>		VU	1
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>		VU	6

Grantickeporing	<i>Skeletocutis chrysella</i>		VU	1
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Typisk art taiga	NT	80
Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	Typisk art taiga	NT	8
Vedticka	<i>Fuscoporia viticola</i>	S		3
Harticka	<i>Pelloporus leporinus</i>	Typisk art taiga, näringsrik granskog	NT	7
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	Typisk art taiga, näringsrik granskog	NT	9
Granticka	<i>Porodaedalea chrysoloma</i>		NT	63
Rosenticka	<i>Rhodofomes roseus</i>	Typisk art taiga, näringsrik granskog	NT	10
Kötticka	<i>Leptoporus mollis/erubescens</i>		NT	2
Blodticka	<i>Meruliopsis taxicola</i>	S		2
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, 2 §4 Artskyddsförordningen, prioriterad art skogsvårdslagen, Bernkonventionen bilaga III, typisk art taiga,		4
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	§4 Artskyddsförordningen, Bernkonventionen bilaga II		2